

XM 2018/21

28/5-2018

Niels Thomsen

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2018 om rammebetingelser for anlæg, drift og finansiering af international lufthavn i Nuuk og i Ilulissat samt regional lufthavn i Qaqortoq.

(Medlem af Naalakkersuisut for Boliger og Infrastruktur)

(1. behandling)

Jeg vil gerne begynde med at fastslå, at Demokraatits klare holdning er, at det er en god idé at investere i infrastruktur. Vi har i alt for mange år haft et uhensigtsmæssigt system, hvor mellemlandinger koster tid og penge for såvel os lokale som for eksempelvis turister.

Vi er derfor yderst positive over for, at det bliver muligt at flyve direkte fra Europa og Nordamerika til de mest populære destinationer, som er Nuuk og Ilulissat. Det gør os kun endnu mere positive, at de tilgængelige beregninger viser, at der vil være en samfundsøkonomisk fordel ved at indrette vores flytrafik på denne måde.

Når det er sagt, så er der fortsat meget der skal analyseres og undersøges. Det er vigtigt for Demokraatit, at vi tænker os godt om. Vi taler altså om et forslag, der vil koste flere milliarder, og sådan en beslutning må og skal analyseres og belyses grundigt.

Men som sagt er vi som udgangspunkt positive over for atlantlufthavne i Nuuk og Ilulissat.

Når det gælder lufthavnen i Qaqortoq bliver det straks lidt vanskeligere. Vi mener helt bestemt, at der skal være en lufthavn i Qaqortoq, da langt de fleste rejsende til Sydgrønland skal til eller fra Qaqortoq. Der kan derfor spares meget tid og besvær med en lufthavn. Desværre viser alle tilgængelige beregninger, at en lufthavn ikke vil være rentabel. Her skal det dog bemærkes, at den nuværende trafikstruktur i Sydgrønland heller ikke er rentabel.

Af økonomiske årsager bør det derfor kraftigt overvejes, undersøges og analyseres, hvorvidt anlægget af lufthavnen i Qaqortoq bør udskilles i sit eget selskab således, at det bliver mere attraktivt for investorer at investere i lufthavnene i Nuuk og Ilulissat. Dette bør det kommende udvalgsarbejde beskæftige sig indgående med.

POLITISK SELVSTÆNDIGHED FORDRER ET STÆRKT PRIVAT ERHVERVSLIV

Hos Demokraatit er vores vision at opnå en større grad af politisk selvstændighed. Derfor arbejder vi for at skabe et stærkere samfundsmæssigt fundament i erkendelse af, at vi i dag har enorme udfordringer specielt inden for det sociale-, uddannelsesmæssige- og økonomiske område.

En vigtig forudsætning for at opnå en større grad af politisk selvstændighed er således, at vores økonomiske fundament skal gøres meget stærkere. Her er vi som land heldigt stillet i den forstand, at vi har enorme uinfriede potentialer. Den politiske opgave består derfor i, at vi skaber de rette og sikre rammer for, at det private erhvervsliv kan blomstre. Kun på denne måde vil vi skabe den nødvendige økonomiske vækst. Og her mener vi, at investeringer i en markant forbedret infrastruktur er en god idé.

SIKRE RAMMER OG ØKONOMISKE INVESTERINGER

For at erhvervslivet kan blomstre, skal vi som politikere skabe de rette og sikre rammer så det store uindfrie potentiale kan indfries. Dette fordrer bl.a. at vi som samfund over for private virksomheder og finansielle investorer gør det attraktivt at investere.

For at private investorer og finansielle investorer får lyst til at investere, kan det af og til være nødvendigt, at vi som samfund går ind og aktivt deltager i helt eller delvis finansiering af forskellige forhold. Her består den politiske opgave i at sikre, at vilkårene ikke medfører samfundsmæssige risici i en sådan grad, at vi sætter fremtidige generationers levestandard i fare. Netop dette forhold vægter Demokraatit højt. Vi skal nemlig som politikere huske på, at borgerne har valgt os for at forvalte deres skattepenge på ansvarlig vis til gavn for landet og dets befolkning.

INFRASTRUKTUREN SKAL FORBEDRES

Hos Demokraatit er vi overbeviste om, at en smidigere og billigere infrastruktur vil medføre et større antal turister og andre positive effekter for erhvervslivet og borgere generelt. På den baggrund bakker vi op om dette forslags intention om at skabe bedre forudsætninger for en smidigere og billigere infrastruktur, som skal gavne hele landets økonomi.

Når det er sagt vil vi gerne slå fast, at vi anerkender at en samfundsmæssig investering i milliardklassen ikke kan behandles over night og at en endelig beslutning skal bero på, at vi som politiske beslutningstagere skal træffe denne beslutning på et fuldt ud oplyst grundlag. Det er derfor af afgørende betydning, at Naalakkersuisut åbent og ærligt fremlægger analyser og beregninger, så vi metodisk kan gennemgå disse og deres troværdighed. Det her er IKKE en sag, hvor der skal hemmeligholdes noget som helst.

Vi ser på den baggrund, at det kommende udvalgsarbejde kommer til at foregå i et tæt samarbejde med Naalakkersuisut, så vi sammen kan komme frem til det bedst mulige resultat for landet. Vi ser gerne, at man som minimum grundigt belyser nedenstående forhold.

STRATEGISK TILGANG

Hos Demokraatit mangler vi, at Naalakkersuisut kommer med dets bud på en overordnet strategi på infrastrukturuområdet. Vi har desværre over tid set, at tidligere regeringer har foretaget store investeringer, som desværre ikke har været baseret på solide business cases, hvor projekternes økonomiske lønsomhed og samfundsgavnige effekt ikke har været sikret. Sagt anderledes har man politisk truffet fejlbeslutninger til skade for landets økonomi.

Vi vil derfor fra Demokraatit slå fast, at vi vil sikre, at en endelig beslutning om at bygge længere landingsbaner mv. skal bero på at vi som parti er sikre på, at den samfundsøkonomiske effekt vil være

positiv. På den baggrund kræver vi, at Naalakkersuisut indrager os 100 % i hele forberedelsesfasen for at vi derigennem kan træffe en beslutning på et oplyst grundlag.

FINANSIERING

Hos Demokraatit er vi af den holdning, at store anlægsprojekter ikke alene skal finansieres af Landskassen. Som politikere skal vi huske, at Landskassens midler er skatteborgernes indbetalte penge, hvor vi som politikere som allerede nævnt har fået til opgave at forvalte disse til gavn for hele landet.

Vi har derfor i flere omgange meddelt, at vi finder det både hensigtsmæssigt og mest forsvarligt, at lufthavne i videst muligt omfang bliver fremmedfinansieret forstået på den måde, at Selvstyret bør forhandle med udenlandske interessenter om både at anlægge og drive lufthavne, så de kommercielt set får de bedste forudsætninger. Vi mener også, at mulighederne for at lufthavne kan drives som et OPP (Offentligt-Privat Partnerskab) skal undersøges meget grundigt.

Ved at lade disse projekter blive fremmedfinansieret vil vi således sikre, at projekterne er lønsomme. Dette ud fra en betragtning om, at det finansielle marked kun går ind i projekter som de vurderer som lønsomme. Vores politiske opgave er at sikre at der ikke indgås garantihæftelser, som potentielt kan skade landets økonomi, eksempelvis via afgivelse af driftsmæssige underskudsgarantier. Også derfor bør det meget nøje overvejes om anlægget af lufthavnen i Qaqortoq skal udskilles fra Ilulissat og Nuuk.

LØNSOMHED ER ALTAFGØRENDE

Hos Demokraatit noterer vi, at der med forslaget arbejdes på at anlægge tre baner samtidigt. Som eksempelvis Økonomisk Råd har påpeget, bør vi politisk overveje om ikke projektet skal deles op i etaper. Derudover kan banelængder genovervejes, hvor en tilpasning ikke nødvendigvis behøver at skade vores politiske ønske om at sikre en bedre samfundsøkonomi via investering i bedre infrastruktur, ej heller behøver at skade vores politiske ønske om at sikre borgere smidigere rejsemuligheder.

Jo lønsommere projekterne er, vil lånevilkår, risici, krav til egenfinansieringens størrelse og andre vigtige økonomiske og finansielle aspekter være gunstigere. Dette vil alt andet lige være til gavn for hele landet, virksomhederne og borgere. Vi vil derfor i udvalgsarbejdet afdække dette vigtige aspekt.

FINANS- OG SKATTEUDVALGET SKAL INDDRAGES

Vi finder det kritisabelt at der i forslaget lægges op til at Naalakkersuisut bemyndiges til en række ting, hvor det kun er forhold omkring eventuel garantiafgivelse der vil kræve godkendelse af Finans- og Skatteudvalget. En endelig godkendelse fra vort parti vil derfor udover en sikring af projekternes lønsomhed betinges af, at Finans- og Skatteudvalget godkender alle væsentlige aspekter af forslaget. Sagt anderledes vil fra Demokraatit ikke gå med til, at Naalakkersuisut bemyndiges til på egen hånd at have beslutnings- og dispositionsret over et enormt beløb – et beløb i milliardklassen! Dette siger vi, fordi vi ikke har tillid til, at Naalakkersuisut har evnerne til at afklare forskellige forhold, der kan ende med at skade hele landets økonomi, hvis ikke man politisk får afdækket alle vigtige aspekter forsvarligt.

Her har vi ikke kunnet undgå at bemærke, at koalitionspartierne før og efter valget har forskellige holdninger om infrastruktur, herunder denne såkaldte lufthavnsplan. Derfor vil vi fra Demokraatit

opfordre Naalakkersuisut til først og fremmest at sikre, at deres eget forslag har opbakning fra deres eget bagland.

Som Naalakkersuisut uomtvisteligt må have bemærket, er der kræfter internt i koalitionspartierne, som arbejder stik modsat dette forslags intention. I Demokraatits optik er der tale om illoyalitet, som kun kan lade sig gøre på grund af manglende lederskab.

LOKALE VIRKSOMHEDER OG ARBEJDSKRAFT SKAL I VIDEEST MULIGT OMFANG INDDRAGES

Vi bemærker at Kalaallit Airport A/S kan indhente tilbud ved international tilbud. Vi vil i udvalgsarbejdet fra Demokraatit arbejde på, at udbudsarbejdet tilrettelægges således, at lokale virksomheder, herunder lokal arbejdskraft, kan anvendes. Sagt anderledes er vi uenige i, at projektets størrelse per automatik behøver at udelukke hjemmehørende virksomheder og arbejdskraft i at deltage i arbejdet.

Med disse bemærkninger henviser vi forslaget til behandling i Finans- og Skatteudvalget med høring i Anlægsudvalget